

נצח ישראל- פרק כ' / מקורות נוספים

1. רמב"ם הל' יסודי התורה (פרק א', ז')

ז' אלוהים זה אחד הוא ואינו שנים ולא יתר על שנים. אלא אחד. שאין ביהודו אחד מן האחדים הנמצאים בעולם. לא אחד במין שהוא כולל אחדים הרבה. ולא אחד בגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות. אלא יחוד שאין יחוד אחר במותו בעולם. אלו היו אלקות הרבה היו גופין וגויות. מפני שאין הנמנים השוין במציאותן נפרדין זה מזה אלא במארגין שיארגו בגופות והגויות. ואלו היה היוצר גוף וגויה היה לו קץ ותכלית שאי אפשר להיות גוף שאין לו קץ. וכל שיש לגופו קץ ותכלית יש לבחו קץ וסוף. ואלקינו ברוך שמו הואיל וכחו אין לו קץ ואינו פוסק שחרי הגלגל סובב תמיד. אין כחו כח גוף. והואיל ואינו גוף לא יארגו לו מארגות הגופות כדי שיהא נחלק ונפרד מאחר. לפיכך אי אפשר שיהיה אלא אחד. וידעת דבר זה מצות עשה שנאמר (דברים ו-ד) 'ה' אלקינו ה' אחד':

ח הרי מפרש בתורה ובנביאים שאין הקדוש ברוך הוא גוף וגויה שנאמר (יהושע ב-יא) 'כי ה' אלקיכם הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת'. והגוף לא יהיה בשני מקומות. ונאמר (דברים ד-טו) 'כי לא ראיתם כל תמונה'. ונאמר (ישעיה מ-כה) 'ואל מי תדמיני ואשוה'. ואלו היה גוף היה דומה לשאר גופים:

2. מאמרי הראי"ה (עמ' 266)

יש להתבונן, מזה פירוש מזה שאנו אומרים, שהקב"ה הבדילנו מהעמים? הביאור הוא, שאנו אחרי פיזורנו הגדול, על אף שהרבה נטמענו באומות, אנו חיים עוד בתקותנו ורואים ניצני הגאולה, וזה בהבדל מהעמים, שהרבה מהם עברו מן העולם. וזהו הרעיון של המקרא "ולא אמרו העוברים ברכת ה' עליכם" – אלו האומות שעוברות מן העולם, שאין להן ברית עולם הקיימת בינו לבין ישראל, שהיא קדושת השבת, שנזכרה תחלה בפרשת בראשית. הנקודה העיקרית של השבת היא שהעולם, שנברא עפ"י רצון מקור הצדק, יגיע סוף סוף לצדק המקווה. והסימן השני למילוי התקווה של האור הגדול שיופיע לבסוף, הוא זכר יציאת מצרים. מצוות השבת מלווה בשתי הלוחות ע"י זכירת מעשה בראשית ויציאת מצרים הקשורות ביחד, ומתוך שתיהן אנו בטוחים בגאולה ובצדק שיופיעו.

3. עין אי"ה (ברכות ב', עמ' 248)

אבן שבקש עוג מלך הבשן לזרוק על ישראל גמרא גמירי לה, אמר מחנה ישראל כמה הוי? תלתא פרסי. איזיל ואיעקר טורא בר תלתא פרסי, ואשדי עליהו ואקטלינהו, אזל עקר טורא בר תלתא פרסי, ואותביה ארישיה. אייתי קוב"ה עליה קמצי ונקבחה ונחית ליה אצואריה. בעי למשלפיה, משכחה שיניה להאי גיסא ולהאי גיסא ולא מצי למשלפיה, והיינו דכתיב שיני רשעים שברת ואמר ריש לקיש: אל תקרי שברת אלא שרבת. לזכר עולם צריך ודאי להיות, איך הגבורה החומרית ביקשה להיות עוקרת את כל הגבורה הרוחנית. סמל הגבורה החומרית בעולם הוא ודאי עוג מלך הבשן מיתר הרפאים, ולפי ביאור חז"ל מדור שלפני המבול. והנה הוא וודאי בהיותו מלך רועה בעמו, לפי רוחו ראה את כל ההצלחה והתעודה רק בתגבורת הגבורה החומרית, ומה רע היה בעיניו בראותו שקם עם קטן ודל, עם חלש ורפה כח, שאין כוחו כי אם ברוחו הנשגב, ברוח ד' אשר עליו, רק בזה תועפות ראם לו, "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ד' צבאות". הנה ביקש לידות אבן, להורות לכל כי אין מעמד לתקיפות הרוח נגד הזרוע. על כן, האבן שביקש עוג מלך הבשן לזרוק על ישראל, ראויה היא להיות לזכר נפלאות תמים דעים כי יקום יעקב, אף כי קטן הוא, ותולעת יעקב תגדל ותעש חיל בכוחה לאלוקיה. ציור הגבורה החומרית, איך אינה מוכשרת להביא את האדם אל נצחוננו, צריכה ודאי להצטייר בנפילת עוג הגיבור הנערץ שבעולם נגד ישראל, מקבלי התורה ששמה תושיה, שמתשת כוחו של אדם. אמנם הגבורה החומרית תאחז דרך קצרה בניצחון, מה שתעמול החכמה להביא עצות מרחוק, הענק יאמר הנה בכח ידי איעקר טורא בר תלתא פרסי ואשדי עליהו. כח הגבורה החומרית תכריע את כל המחנה הגדול שבאים בכח הרוח, בחכמה באמונה ביושר ודעת אלוקים. אמנם עקר טורא בר תלתא פרסי שוי ארישיה, התנוסס בנזר התפארת והתהדר בגבורת ידו. אמנם הגבורה החומרית, מוכנת היא להישבר גם בפני פגעים קלים מפגעי הטבע, בריות קטנות מחוללות מחלות יצעידו גם את הענק היותר גבוה ואמיץ אל באר שחת, ובהפרע פרעות בהדרת עז גבורתו החומרית, ע"י מה דאייתי הקב"ה עליה קומצי ונקבחה... משה כמה הוי, עשר אמין, שקל נרגא בר עשר אמין ושוור עשר אמין ומחיה בקרסוליה וקטליה. החיזיון הוא מתמיד, הגבורה אמנם היא גם כן תכשיט נאה, ונחוצה היא מאד לעם חי ופועל פעולות חשובות בעולם לעצמו ולזולתו. אבל לא הגבורה החומרית המגושמת כל כך עד שתחניק את הכוחות הרוחניים, היא וודאי תיפול לפני הוד הרוחניות. אמנם הגבורה היפה, שתתן עז לכוחות הנפש לחכמה ועצה, ותחזק גם כן את הרוח הטהור להיות מגביה ליבו בדרכי ד', היא נאה מאד, ואז, אע"פ שאינה דומה כלל בכמותה אל הגבורה הענקית, עם כל זה תגבור עליה ותנצחנה. ובמגע מועט של הגבורה הטהורה הבאה בכח בריאות הנפש הזכה בגוף טהור ובריא, תיפול הגבורה המגושמה החומרית ולא תוסיף קום... הגבורה הרוחנית הישראלית הנה נגעה רק בקצה הגבורה המגושמת האלילית, שאמרה אני ואפסי עוד. והנה כלה כל ממלכת אליל מחלק היותר הגון של המין האנושי שפגע רק בכוחו של משה במגע קל, והרוחניות הבאה ממקור ישראל מפלשת דרכה, "עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער", "והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע".